

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תקסד ♦ כג אלול ה'תשפג

פר' נצבים וילך ♦ שבת סליחות

דברי אלוקים חיים
מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

דברות קודש
מרוך רבינו עט"ר שליט"א

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם ראשיכם שביטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל, טפכם נשיכם וגו', לעבדיך בבית ה' אלוהיך וגו'.

הנה ברוב השנים הפרשיות נצבים וילך הם מחוברים ובזה מסיימים את השנה והטעם כתבו משום דבפרשת כי תבא יש בה הקללות שבתוכחה, וקורין אותה משום שיהיה "תכלה שנה וקללותיה" ומשום הכי קורין נצבים וילך בין פרשת כי תבא שבו התוכחה לבין השנה החדשה בכדי ליתן הפסק בין הקללות להשנה החדשה, שלא יגמר השנה עם התוכחה.

אלא דלפעמים יוצא שמפרידין בין ב' הפרשיות האלו והיינו כשיש ב' שבתות בין ראש השנה לסוכות בלא יום טוב שאז מטות מסעי הם מחוברים ואז הפרשיות נצבים וילך הם נפרדים, משא"כ ברוב השנים הם נחשבים כפרשה אחת משום שהם מחוברים.

ולבאר הענין למה פרשת נצבים הוא החוצצת בין פרשת התוכחה של כי תבא לראש השנה, מובא בספר שערי יצחק (להגר"י פלקסר זצ"ל) דהיינו דבא לומר שעל ידי האחדות שכתוב בפרשה זו של נצבים שכתוב בה כולם וגו', וישראל נמצאים במצב כזה של אחדות דהיינו זקניכם ושוטריכם ושוטריכם, כל איש ישראל ביחד אז זה גופא חוצץ הוא בין הקללות שבפרשת כי תבא לראשית השנה החדשה ע"ש.

ובאמת יש להבין למה באמת נסמכה פרשת כי תבא לפרשת נצבים, והנה רש"י הק' להלן (פסוק י"ב) כתב למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות לפי ששומע ישראל מאה קללות חסר שנים, וחוצץ מזה שמעו מ"ט קללות שבתורת כהנים (בפרשת בחוקתי) הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו התחיל משה לפייסם ואמר להם אתם נצבים היום, הרבה הכעסתם למקום, ולא עשה איתכם כליה והרי אתם קיימים לפני היום, כיום הזה שהוא קיים והוא מאפיל ומאיר כך האיר לכם וכך עתיד להאיר לכם, והקללות והיסורים מקיימין אתכם ומציבין אתכם לפניו וכו'.

והנה המפרשים הקשו מדוע נקט רש"י מאה קללות חסר שתיים ולא נקט כפשוטו צ"ח קללות ויש כתבו כי באמת מנין הקללות שנזכרו לעיל בפרשת כי תבא הוא מאה, אלא שיש שם (בפסוק חכ, כג) שנים שאינן נכנסות במנין, ואלו הם הפסוק, "והיו שמיר אשר על ראשך נחושת" והפסוק "הארץ אשר תחתיך ברזל" ורש"י הק' כתב שבשתי הדברים האלו משה הקיל בהם ממה שהם כתובים גם בפרשת בחוקתי, ולכן אין למנותם בכלל המאה קללות ונשארו רק צ"ח.

המשך בעמ' ב

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם

בספרים הקדושים הביאו דברי הזוהר הקדוש כי "היום" רומז על ראש השנה, היום הגורלי הקובע מאורעות השנה כולה. היום בו חלים ורועים מאימת הדין. והכתוב מזהיר ואומר: "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם!"

לא זו בלבד שממרים אנו פי ה', אלא שאנו עושים זאת ניכחו, נוכח עינינו הצופיות בנו. כמו שאמר דוד המלך: "אנה אלך מרוחק, ואנה מפניך אברח. אם אסק שמים, שם אתה. ואציע שאול, הינך" ונאמר: "היטור איש במסתרים, ואני לא אראנו?"

על כך מתוודים אנו בימי הסליחות: "רחום וחנון, חטאנו לפניך. רחם עלינו והושיענו". משרישים אנו בהכרתנו, שניצבים אנו לפני ה' - וחוטאים לפניו!

"להמרות עיני כבודו". וכמו שפירשו בזוהר הקדוש: "והרע בעיניך - לנוכח עיניך - עשית!"

הכרה זו מתעצמת שבעתיים בראש השנה, הוא "יום הזיכרון", שאמרו עליו בגמרא שבשעת תקיעת שופר יראה האדם עצמו כאילו עומד הוא בבית המקדש, בקודש הקדשים, לפני ולפנים, לפני ה'! הכרה זו בלבד די שתעורר לתשובה! כמה חרדים היינו לו נקראנו להתייצב לפני צדיק קדוש בעל רוח הקודש, שיביט בנו ויראה כל מה שעשינו בימי חלדנו! זהו: "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם!" איזו הכנה עלינו לעשות לשם כך...!

חזקו ואמצו אל תיראו ואל תערצו מפניהם (דברים לא ו).

בפרשתנו נפרד משה רבנו מעם ישראל סמוך לפטירתו. עם ישראל נמצא ערב הכניסה לארץ ישראל. משה רבנו חזר ומדגיש את החובה להשלים את משימת ירושת הארץ, בהנהגתו של יהושע. משה מצווה ומחזק את רוח העם: "חזקו ואמצו אל תיראו ואל תערצו מפניהם, כי ד' אלקיך הוא ההולך עמך לא ירפך ולא יעזבך". (דברים לא ו). צווי זה דומה לדברי החיזוק של הכהן משוח המלחמה, לפני היציאה לקרב: "כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם וגו'. והיה כקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן ודבר אל העם, ואמר אליהם: שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם, אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם". (דברים כ א).

וכפי שמפרשים עה"פ חזקו ואמצו כל המייחלים לה'. כל המייחלים דיקא. אפילו אם אינכם זוכים לשום קדושה ועבודה, חס ושלום רק מייחלים לבד, אף על פי כן חזקו ואימצו ואל תיפלו משום דבר שבעולם יהיה איך שיהיה... ומובא בספה"ק (שולחן הטהור, ליקוטי מוהר"ן) שיותר ויותר מזה צריך כל אחד ואחד לחזק את חברו לבל יפול בדעתו משום דבר שבעולם. ואפילו אם הוא יודע בעצמו שהוא כמו שהוא, אף על פי כן יחזק את חברו כי את חברו בקל יותר לחזק מלחזק את עצמו כי אין חובש מתיר את עצמו וכו' (ברכות ה').

כן דברי הנביא ישעיהו (לה, ג) **חזקו ידים רפות** ועל זה הדרך הלכו כל הנביאים מבשרי ישועה נחמו את ישראל וחזקו את ידיהם הרפות, חזקו לשון משקל כבד ופתרונו חזקו את אחרים, ואם היה בא לומר חזקו אתם שידכם רפות היה לינקד חזקו ואמצו (דברי הימים ב' לב) עכשיו שאומר להם לחזק ולאמץ אחרים נקוד חזקו אמצו. **חזקו אל תיראו**. זה נקוד חזקו לשון קל חזקו אתם מאלוכם כמו שיאמר ליחיד חזק ואמץ (יהושע א) ולא יאמר חזק

והנה מאוד קשה להבין איך אפשר לומר זאת הלא איתא בגמרא מסכת בבא קמא (דף נ) האומר שהקב"ה וותרן הוא וותרו מעיו (וי"א וותרו חיו) ואיך אמר משה כזאת לישראל, שה' לא עשה כליה בכם, ואם כן איך יתכן שה' יהיה ותרן. ובפשטות אפשר לומר שהם פחדו בעיקר שלא יעשה הקב"ה בהם כליה ח"ו, ולא שחשבו שהקב"ה מוותר אלא שלא יעשה כליה, ולכן פייסם משה ואמר להם שאמת הוא כן שהקב"ה לא יעשה כליה לישראל וכמו שכתוב "ויסרתך למשפט וכלה לא אעשה בכם" זה שפייסם משה שאתם קיימים ולא עשה כליה, אבל לא שתחשבו שהעולם הוא הפקר ולא מענישים ואין דין ואין דיין שעל זה אמרו מה שהוא מובא בחז"ל הנ"ל שאין הקב"ה מוותר על העבירות שעשו, ורק בתשובה מתכפרים.

ועוד יש לומר שמה שרש"י כתב "הוריקו פניהם" שהוריקו עד שנשתנה מראה פניהם זה מלשון פניה 'מוריקות' דאיתא במסכת סוטה (דף ז') ששם הפירוש שפניה מחזירות לגוון צהוב הנוטה לירוק וגם ירוק זה מה שקורין געל בלשון אשכנז ומובא אגב בהלכות טריפות גבי שיניו באבריו של בהמה שיש גם ירוק שהוא מראה 'גרין' או 'בלוא' בלשון אשכנז.

זה כעין פיקוח נפש בהבהל האדם או שבא אליו צרה פתאומית ישובו פניו לירקות ח"ו והוא יפול ח"ו לבוא לסכנה, וכן אפשר לומר שלכך משה התחיל לפייסם מכיון שכבר באו למצב שנוגע לפיקוח נפש זה דוחה כל התורה כולה ולכן פייסם באופן כזה.

וגם יש לומר שמכיון שבאו למצב כזה אז באמת שנמחל להם הכל ואין להם ממה להפחד כי זה מצב של תשובה הכי גדולה שיש בעולם ולכך נמחלו באמת כל העונות, אבל פשיטא שבלי תשובה חלילה לחשוב ולומר שהשם מוותר וכמו שאמרו חז"ל הנ"ל.

והנה אנו נמצאים בשבת נצבים וילך שנקרא שבת סליחות כלומר שמשכימים לסליחות ממוצאי שבת קודש וכמו שכתוב בסליחות במוצאי מנוחה קדמנון תחילה וכו', ולזה מרמז בפרשה אתם נצבים כולכם וגו', כל כלל ישראל קמים משבת זו לסליחות ולתחנונים ופרשת וילך משה וגו' מרמז שאדם צריך להיות בבחינת "הולך" להוסיף מעלה מעלה בתורה ויראת שמים, וכל ישראל נקראים בשם משה וכמו שכתוב בספרים הק' שלכל ישראל יש איזה ניצוץ מנשמת משה, ובפרט תלמידי חכמים שניצוצים של משה רבינו גדולה אצלם ביותר ולזה בא הרמז של אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיך וגו' ואח"כ וילך משה וידבר אל ישראל לאמר, דהיינו שידוע מה שכתב האור החיים הק' שמה רבינו בעצמו יגאל את ישראל באחרית הימים כי הגואל הראשון הוא הגואל האחרון, והרמב"ם פוסק שאין ישראל נגאלים אלא בתשובה וכבר מובטח לישראל שיחזרו בתשובה ומיד הם נגאלים ולכן אפשר לומר בדרך רמז שבא הכתוב לומר אתם נצבים כולכם לפני ה' אלוקיכם זקניכם שוטריכם וגו' כל איש ישראל, את"ם אותיות אמת דהיינו שאתם נצבים בתשובה באמת אז יהיה וילך משה וידבר הדברים האלה אל כל ישראל, כי וידבר הוא מלשון מנהיג דהיינו שהוא יהיה מלך המשיח המנהיג האמיתי רבן של כל ישראל ויגאלינו בגאולה השלימה בקרוב ממש מתוך רחמים וחסדים מגולים אמן.

אבל בספר כלי יקר כתב שאדם ירא יותר אם אומרים לו שירשו לו איזה דבר רע ולא אומרים לו מה יעשו ולכן הוא מפחד ביותר דמי יודע מה הוא ולכן כתב שבכל הקללות שהם מפורשת בפרשת בחוקתי ובפרשת כי תבא בכולם שמעו מה הוא הקללה ויוצא מזה שנשאר הבחירה ואדם קשה יגיד דמכיון שאינו יודע מה הוא הקללה ואמר שלום לנפשו לבקש הצלה ע"י איזה תחבולה אנושית וכדרך שאמרו דור המבול שחשבו להנצל ע"י ספינות שישוטו על פני המים של המבול וגם בקללת חרב יאמר אמלטה על נפשי ע"י שישמור נפשו ולכן בכל הקללות לא הורקו פניהם כי אמרו שיש תחבולות שאפשר להנצל ע"י מהקללות המפורשות, ולכן הקללות שכתובים בפרשת כי תבא מאה הם אך נכללו בהם שנים שלא פירש מה הם והוא מה שנאמר "גם כל חולי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזה.

ולכן אמר רש"י צ"ח קללות כי לא מנה את השני מכות האלו אלא מנה צ"ח מלבד עוד שניים שהם ביחד מאה, אבל השתים האלו לא חסרו ממש אלא שחסרו פירושם שלא פירש מהותם, ואם כן אי אפשר להשמר מהם, וכמו שאם אדם יגזים לחבירו ויאמר לו לעשות לו דבר ולא יפרש מה זה אינו יכול להשמר, ועל כן נבהלו ונחפזו ורעדה אחז בהם בעבור השתיים שחסרו ונסתם מהותם, וייראו מהם דמי יודע מה הם ואולי הכוונה שיעשה בהם כליון, ועל כן הוריקו פניהם רק מהשתים שלא שמעו מה הם מהותם ע"ש.

ובספר הק' אמרי פנחס (הרה"ק ר"פ מקוריץ ז"ל ע) איתא גם כיוצא בו אבל בענין אחר שכתב: דאיתא דכל ידי האמירה של השם יתברך כשגזר גזירה, ע"י כן כביכול נשתכך הרוגז ע"י האמירה הזאת, וכמשל שהאב כועס על בנו ומגזם עליו לומר לו אני אעשה לך כך וכך וכו', וע"י זה נוח כעסו, ואינו עושה לו כלום, זה כוונת הפסוק (שמות ל"ב) וינחם ה' על הרעה אשר דיבר לעשות לעמו, כלומר שעל ידי הדיבור ניחם על הרעה.

ולפי זה ניחא שלא פחדו ישראל מהצ"ח הקללות שהם מפורשות, אך שיש עוד ב' קללות "דכל חולי וכל מכה אשר לא כתובים בספר התורה הזאת יעלם ה' עליך וגו', דמרבה עוד ב' מיני קללות אלה אין הם מפורשות מה הם, מזה פחדו ישראל זה מש"כ חסר שתיים כלומר שהם שמעו צ"ח מפורשות ומזה לא פחדו כי ה' דיבר מפורשות ולכן ע"י הדיבור המפורש נח הכעס, משא"כ ה' קללות שלא מפורשות לא שייך לומר שנח הכעס ע"י הדיבור ומזה פחדו והוריקו פניהם וכו'.

והוסיף לכתוב האמרי פנחס, שיש לכיון על דרך זה מה שכתוב במדרש שפירשו חז"ל מש"כ (בלק כ"ג) "ההוא אמר ולא יעשה ודיבר ולא יקימנה" שהם לא בלשון תמיה אלא הוא בלשון ניחותא, כלומר שעל הרעה הוא מתנחם, דכיון שאמר כביכול השם (ואמריה הוא לשון תחנונים) ולכן לא יעשה ה' הרעה, וכל שכן דיבר (שהוא לשון קשה) שבדאי לא יקיימנה ע"כ.

והנה מה שכתב רש"י בלשונו הק' שאמר משה לישראל ששמעו הקללות, והוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו" ואז התחיל משה לפייסם ואמר להם "אתם נצבים היום" שהרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קיימים לפניו.

לזכר עולם יהיה צדיק
הרה"ק אורי ז"ל ע
בהרה"ק פנחס ז"ל ע
השרף מסטרעליסק
נלב"ע כ"ג אלול תקפ"ו
ת. נ. צ. ב. ה

לעילוי נשמת
הגאון יעקב אשר פלדמן זצ"ל
בן הרב משה אהרן ז"ל
נלב"ע כג אלול תשפב
ת. נ. צ. ב. ה

לעילוי נשמת
הרה"ח פנחס מנחם זוננפלד ז"ל
בהרה"ח מרדכי אייזיק שליט"א
נלב"ע יג אלול תשפג
ת. נ. צ. ב. ה

פניני חיים

♦ פרשת וילך ♦

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל (לא, א) שהלך משה לבית מדרשו להוכיח את עם ישראל קודם מותו (וינתן בן עזיאל). מדוע הוצרך משה לילך לבית המדרש בכדי להוכיח את עם ישראל, כלום לא יכל להוכיחם במקום אחר, והלא בפרשת ויקהל (שמות לה, א) כשהוצרך משה לדבר עם כל עם ישראל לא כתוב שמשה הקהיל את עם ישראל בבית המדרש? אלא מכאן רואים את גדלות משה רבינו ע"ה, שמכיוון שביקש להוכיח את עם ישראל, הלך קודם לבית המדרש כדי לעיין שוב בכל ענייני התוכחה כיצד להוכיחם בכדי שלא לפגוע בנפש יהודי, כי לזה צריך סייעתא דשמיא מיוחדת, לכן הלך לבית המדרש אשר השכינה שורה שם.

(אור אביגדור)

וה' הוא ההולך לפניך הוא יהיה עמך לא ירפך ולא יעזבך (לא, ח) עבד הנאמן ומסור למלכו, אין המלך חושש מלהניחו ללכת מאחוריו, כי הוא סמוך ובטוח שלא יברח ממנו, והו פירש הפסוק שלפנינו – "וה' הוא ההולך לפניך", פי' שאם תזכה למדרגת עבד נאמן עד שתהא בבחינת ה' הוא ההולך לפניך וכנ"ל, אזי הוא יהיה עמך לשמרך בכל דרכך אשר תלך, בין בגשמיות ובין ברוחניות, להצילך ולתת אויבך לפניך.

(אהבת שלום)

והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה, דלכאורה היאך שייך שיהא גם ברכה וגם קללה שניהם יחד, אלא בהיות שבאמצעות הברכה יתרגלו לחיות חיי הרחבה, ולאחר מכן תהיה צמצום, הוי ברכה וקללה שניהם, יחד וכשיראו דבר זה יש להתחזק ולשמוח, כי הוא סימן מובהק לגאולה, כן ולכשרואים שמתקיים דבר זה, ומלבד זאת מתקיים ושבת עד ה' אלקיך, שישנם מאות אלפים מישראל ששבים בתשובה, סימן הוא לגאולה, וכלשון הרמב"ם מיד נגאלים.

(חוקי חיים)

החיים והמות נתתי לפניך ובחרת בחיים (ל, יט) מזה הכתוב נלמוד שצריך כל אחד לפרוש מכל ספק איסור שיבוא לידו, מפני שאצל כל ספק איסור יש לצדד כמה מיני היתרים וקולות, לכך בא הכתוב לומר ובחרת בחיים, שאתה תברור לך החיים הודאי ותבחור להמותו בודאי ולא תחפש קולות להתיר הספק.

(ספר הדרכות שומר אמונים)

כי קרוב אליך הדבר מאד (ל, יד)

ותיבת מאד מורה, שאין לך קורבה גדולה הימנו, כי בכל מקום בואו ובאשר הוא שם, שמה לו חק ומשפט, לראות אותיות התורה, ואדרבה באמצעות הגשמיות יכול להשיג בעולמות עליונים, כי זה תכלית הבריאה, וכל מה שיש ביבשה יש בים, ולזה גמר אמר, בפיך ובלבבך לעשותו, ורמז בפיך מהמותו לפיך, היינו אפילו מתענגי אכילה ושתייה, גם שם יכול לראות אותיות התורה

(אור המאיר - נצבים)

צבונות עינתך

ימי הסליחות

במשנת מרן רבינו עט"ר שליט"א

מקדמיות שיכולים אף לבטל את הכתב אישום או לפחות חלקים ממנה.

א' סליחות - לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה

סליחות ראשונות כידוע היא עת רצון המסוגל, ומובא שיום זה היה מהזמנים היחידים שהרה"ק ר' פנחס מקוריץ ז"ע, היה מקפיד ללכת במיוחד למקוה באשמורת הבוקר.

איתא מהבעש"ט הק' זי"ע בזמן שמידת הדין מתוחה בעולם, בפרט כעת אחרי מעל שנה קשה ומרה אי אפשר להתפלל ולבקש בפה על מה שצריכים, כי המקטרגים סותמים השערים לקבלת התפילה. והעצה לכך הוא להתפלל ברמיזה ובמחשבה. כיון שהקב"ה נמצא עם כלל ישראל בכל מקום, מעתה בקל יתקבלו התפילות, דהנה אמר הכתוב "לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה". וכיון שבני ישראל יש להם לב נשבר, ואפי' רק בעת התפילה עצמה, כשהם נותנים ליבם על מה שעבר כל השנה, אסונות נוראים וכו', הרי שלב נשבר זה מעלה התפילות אל השי"ת בלא שליחים ואמצעים, ואינו נצרך כלל וכלל למלאכי עליון שיעלו התפילות."

מאחר והקב"ה נמצא לידו, הוא מקבל התפילה הישר לידו. ובלב נשבר, גם אם נשמיע רק קול הברה בעלמא, בלא כוונה ראויה, הוא ית' יקבל את שוועתינו.

(בדרשת א' סליחות תשפ"א)

ימי הסליחות

הבעש"ט הק' מסביר (כתר שם טוב בהוספות סי' יג) את ייחודם של ימי הסליחות לעומת חודש אלול כולו: "ההכנה דחודש אלול היא הכנה כללית, וצריכה להיות גם הכנה פרטית, שההכנה הפרטית לעבודה דראש-השנה היא בימי הסליחות, בבקשת רחמים ותחנונים, עבדים המתחננים אל אדונם בבקשת סליחה, בהבנת האמת של 'לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים'"

שבת סליחות

שבת סליחות' משמעו שהשבת טפלה אל ימי החול שאחריה. שאף שהסליחות נאמרות במוצאי השבת, הן קשורות עם יום השבת עצמו.

שבשבת עצמה יש כל מרכיבי התשובה: שבת אותיות 'תִּשָּׁב' ואותיות 'בְּשֶׁת'. בסליחות אומרים "לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים". אין הכוונה לבושה מפני החטא, שכן "ועמך כולם צדיקים", וכל ישראל "מלאים מצוות כרימון", אלא זו בושה הנובעת מרוב קרבה לקב"ה.

קרבה זו מושגת בשבת. קדושת השבת מרוממת את היהודי למדרגה עליונה מאוד, שבה אין כל מקום לחטאים, ואין צורך בסליחות וכפרות. היהודי מתעלה מעל לחטאים, והוא שלם בלי שום מומים רוחניים. לזה רומזים בפיט המרכזי של הסליחות: "במוצאי מנוחה קידמנוך תחילה". מדגישים את המנוחה, להורות שהשבת במהותה, כפי שהיא, פועלת את הסליחה והכפרה. על כן זו הפתיחה הראויה לעבודת הבדיקה העצמית של ימי הסליחות.

ומבאר רבינו החוקי חיים זי"ע כי מתחילים הסליחות, במוצאי שבת, בעת שהאדם עדיין מבוסס משמחת יום השבת, ועל ידי זאת יתעורר האדם לתשובה מאהבה.

וכן מבאר זקני בעל אור אביגדור זי"ע שבת סליחות הינה כשבת הגדול, שכל שיתין יומין מיניה מתברכין, ע"כ גודל הרוממות של ראש השנה, תלויה רבות, בשבת שלפניה.

א' סליחות

במוצ"ש א' סליחות מתחילים כבר למעשה משפט זוטא שיכול להכריע את המשפט הגדול בראש השנה ומשל לזה בימינו טרם התחלת המשפט ישנה משפט זוטא בהם נטענים טענות

עובדות חיים

ושבת עד ה' אלקיך (ל' - ב') מסופר על הגה"ק רבי ישראל מסלנט זי"ע, שהביא פעם את מעליו לסנדלר כדי לתקנם. השעה היתה שעת בין הערביים והסנדלר ישב ועבד לאור נר קטן שעמד לדעוך. הצטער רבי ישראל על שהוא מכביד על הסנדלר וביקש ליטול את מעליו ולחזור בפעם אחרת. אמר לו הסנדלר, ישב מר, "כל עוד הנר דולק אפשר לתקן" שמע רבי ישראל התיישב וחזר פעם אחר פעם על דברי הסנדלר כל עוד הנר דולק אפשר לתקן ולשוב אל השם יתברך.

והביאך ה' אלוקיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך (ל', ה)

המעביר על מדותיו, מסוגל לוותר הרבה מעצמו, והמוותר לא רק שלא מפסיד אלא מרויח. מעשה שסיפר הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל: לאחר שנפטר אביו של הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל שהיה רב העיר גרודנא, רצו בני הקהילה למנות את רבי שמואל במקומו, אך רבי שמואל ויתר על הרבנות לאחיו הגדול, וכדי שלא ילחצו עליו לכהן כרב, נהג עצמו במנהג בזיון. כדי שיחשיבו את אחיו מעליו. אך כשראה שבני העיר דבקים בעמדתם להכתיר דוקא אותו, קם ונסע ללמוד בישיבת מיר. ואולם בישיבת מיר התעוררה עליו סכנת הגיוס לצבא. אילו היה מוכתר לרב היה נפטר מגזירה זו, אך מחמת שויתר לאחיו לא היתה בפניו ברירה אלא לעלות לארץ ישראל לישיבת לומז'ה. על פניו היה נראה שויתר ויתור רוחני גדול – גם לא הוכתר כרב וגם הוכרח לנדוד לא". אך למפרע התברר שעצם הויתור והבריחה לא"י הצילו את חייו מהשואה הנוראה, ולא זו בלבד אלא שזכה בארץ ישראל להיות גדול ראשי הישיבות. רבי נחום פרצוביץ תלה כל הצלחתו של רבי שמואל במעשה הנשגב של הויתור לאחיו. (ישורן – מ"א)

בפיך ובלבבך לעשותו וגו' (ל' – י"ד) מעשה והגיע חסיד אחד אל הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א ותינה בפניו את צערו: חברי ואני, שנינו יש לנו בתי מסחר באותו הרחוב ממש, זה מול זה, ושנינו מחזיקים באותה הסחורה, והנה חנותו של השני עמוסה בקונים מבוקר ועד ערב, ואילו אל חנותי כמעט ולא נכנס איש ופרנסתי בדוחק ובדלי דלות. ענה הרבי: סגולה טובה אתן לך, ואם כדברי תעשה, יתפחו בפניך שערי הפרנסה, בכל פעם כאשר אתה רואה קונה נכנס לחנותו של חברך, תן תודה לה' ותאמר בלב שלום: "ברוך אתה ה' ומפרנס לכל המשפיע פרנסה בריוח לפלוני בן פלוני, חברי וידידי". וכיצד אוכל לעשות כן, אמר החסיד והרי עיני רואות וכלות? אמר הרבי: תחילה הרגל את עצמך לומר כן בפיך, וסופו של הלב שיצטרף אחר כך אל הדיבור, כמו שנאמר בפסוק "בפיך" בתחילה, ואחר כך "ובלבבך", והעיקר קודם כל "לעשות".

פרשת וילך

וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תומם (ל"א - ל') סיפר הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר זיע"א: פעם אחת עמדתי מאחורי הדלת של החדר שבו היה מורי ורבי הרבי רבי בונם זיע"א, ושמעתי את קולו מבפנים ששאל פשט בפסוק "וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תומם". ודייק מדוע כתב "עד תומם" ולא "עד תומה"? כי לכאורה הכוונה היא על השירה, ולכן צריך היה לכתוב "עד תומה" והיות והייתי סקרן לדעת ממשך לספר הרבי מאלכסנדר את מי שואל מורי ורבי את הקושיא הזו, הצצתי מבעד חור מנעול הדלת וראיתי כי אין איש בחדר מלבדו. אזי עלה ברעיוני לתרץ את הדיוק הזה, ולמדתי פשט לעצמי, וידבר משה באזני כל קהל ישראל. "משה רבינו ע"ה לימד את התורה לתוך כל קהל ישראל, עד כדי כך שהוא השלים אותם בתמימות, והמלה 'תומם' מכוונת לעדת בני ישראל ולא אל השירה. ומיד הופיע מורי ורבי הרבי בונם זי"ע בפתח חדרו, וקרא לי ואמר, העניכיעל האסט מיך מהנה גיוועזן (העניך גרמתי לי הנאה ונתן לי שני תפוחים)

הליכות חיים

בדבר ספיקך במי שאמר בעשי"ת בשמו"ע הא-ל, ולא סיים הקדוש, ונזכר לומר המלך הקדוש, אבל כבר הי' יותר מתוך כדי דיבור [שהוא ג' תיבות (ב"י) או"ח סי' רז, ט"ז שם ס"ק ג' כתב ד' תיבות מ"ב שם סקי"ב]] אם יכול להמשיך ולומר המלך הקדוש או שיחזור לראש.

בש"ע או"ח (סי' תקפב, ב) אם אמר הא-ל הקדוש, ותוך כדי דבור נזכר ואמר המלך הקדוש אינו צריך לחזור עכ"ל, הא אחרי תוכ"ד צריך לחזור, אבל י"ל דהני מיילי כשגמר הברכה שלא כהלכה בלי המלך, בזה צריך חזרה, וחזרה מועילה רק תוכ"ד, דעד זמן זה יש לו רשות לתקן דיבורו, כמש"כ תוס' (ב"ב קכט:): דתקחז"ל היא שיוכל לחזור מדבריו, וכע"ז בתוס' (ב"ק עג: ד"ה ונמלך, וד"ה כי לית ליה) דתיקנו חכמים שיוכל לפרש דבריו ולא היו הפסק, והר"ן (נדרים פז.) כ' דמדאורייתא תוכ"ד כדבור. — אבל כשלא גמר את הברכה, ואמר רק הא-ל, זה אינו בדין חזרה על הברכה, אלא בו שייך דין אחר, והוא דין שהיה בברכה, דטרם גמר את הברכה, ולזה יש שיעור אחר כבשו"ע (או"ח סי' קד, ה) שאם שהה לגמור את כולה חוזר לראש [והיינו דמשערים מהתחלת תפלת שמו"ע עד מקום שעומד, וכפי דרכו להתפלל משערין בו עצמו (שם, ו)].

זאת אומרת שכל זמן שהוא בתוך הברכה ויכול להמשיך הברכה כמה שירצה [נכחו שיש מאריכים מאד ומכוונים הרבה בהתעוררות או בקבלה], אז עדיין לא פסל את השמו"ע שלו, דכל שהוא בתוך הברכה יכול לסיים המלך הקדוש, ומה שאמר תיבת "הא-ל" לא נידון כהפסק, אלא כהוספת מלה מיותרת בתפלה. ואפי"י אי היו הפסק אין הברכה נפסלת בכך.

וכ"כ להדיא הדעת תורה (תקפב, ב) בשם כתבי הדעת קדושים ז"ל שאם אמר תיבת הא-ל ולא אמר הקדוש, ושהה אפילו יותר מכדי דבור, וסיים המלך הקדוש, דעתו נוטה דא"צ לחזור עכ"ל.

ויש ללמוד מזה לדין ותן טל ומטר, דקיי"ל (סי' קיז, ד) שאם אמר בחורף ותן ברכה ולא ותן טל ומטר, מחזירין אותו. [דהיינו שיוכל לומר בשומע תפלה, ולפני שגמר התפלה יחזור לברכת השנים וכו'], שאם נזכר לפני שגמר הברכה יכול עדיין לבקש טל ומטר, דבאמצע הברכה הוא עדיין. — וכ"כ המשנ"ב (סי' קיז סקט"ו) אלא שיסיים כשנים הטובות שתהא החתימה מעין הפתיחה.

גם אני אודך

תשובות הגאון רבי יקותיאל ליברמן שליט"א

בית מרן רבינו שליט"א

קנה לך פרקליט

הרינו לבשר כי החלה ההרשמה

לכוללות קויטל

שתזכו שכ"ק מרן רבינו שליט"א

יעתיר עבורכם בימים הנוראים הבעל"ט

ברכת השנה – תשפ"ד

מצפים לישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו' הזדמנות להתברך מידי שבוע בשמירה והצלחה

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת להעברת תרומות תגובות ולקבלת הגליון

רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 055-6798152

באימייל: 8659931@gmail.com

לעילוי נשמת

הרה"ח קלמן לייב לוסיג ז"ל

בהר"ר שמואל יוחנן ז"ל

נלב"ע כ"ד אלול תשנ"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

מרת מנוחה ע"ה

בת הרה"ג יחזקאל שרגא זצ"ל

נלב"ע כב אלול

ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק

אדונינו מורינו ורבינו

הגה"ק יצחק צבי משה זצ"ל

ברא כרעא דאבוא

אדמו"ר אביגדור מוזס זצ"ל

מקראלי

נלב"ע ד' טבת תשעט

זכותו יגן עלינו ועכ"א

ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הרבנית רייזל רוס ע"ה

בת הרב שמואל אהרן זצ"ל

נלב"ע יז טבת תשפ"ג

ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הגה"צ משה וועבר זצוק"ל

בהרה"צ מרדכי זצ"ל

נלב"ע יב כסלו תשפא

ת. נ. צ. ב. ה.